

Allah'ı görmek, O'na kavuşmak anlamına gelen "Likallah"ın keyfiyetine dair Risalelerde bilgi geçiyor mu?

Risalelerde bu hususta doğrudan konu şeklinde bir açıklama geçmiyor; lakin konuya işaret eden bazı yerler vardır, biz birkaç tanesini takdim edelim:

"Hem Sâni-i Âlemin, âsârın şهادetiyle, nihayetsiz cemal ve kemâli vardır. Cemal, hem kemal, ikisi de mahbub-u lizâtihîdirler. Yani bizzat sevilirler. Öyleyse, o Cemal ve Kemal Sahibinin, cemal ve kemâline nihayetsiz bir muhabbeti vardır. O nihayetsiz muhabbeti, masnuatında çok tarzlarda tezahür ediyor. Masnuatını sever; çünkü masnuatının içinde cemâlini, kemâlini görür. Masnuat içinde en sevimli ve en âli, zîhayattır. Zîhayatlar içinde en sevimli ve âli, zîşuurdur. Ve zîşuurun içinde, câmiyet itibarıyla en sevimli, insanlar içinde bulunur. İnsanlar içinde, istidadı tamamıyla inkişaf eden, bütün masnuatta münteşir ve mütecellî kemâlâtın nûmunelerini gösteren fert, en sevimlidir."

"İşte, Sâni-i Mevcudat, bütün mevcudatta intişar eden tecellî-i muhabbetin bütün envânını bir noktada, bir aynada görmek ve bütün envâ-ı cemâlini, ehadiyet sırrıyla göstermek için, şecere-i hilkatten bir meyve-i münevver derecesinde ve kalbi o şecerenin hakaik-i esasiyesini istiab edecek bir çekirdek hükmünde olan bir zâtı, o mebde-i evvel olan çekirdekten, tâ müntehâ olan meyveye kadar bir hayt-ı ittisal hükmünde olan bir Miraç ile, o ferdin, kâinat namına mahbubiyetini göstermek ve huzuruna celb etmek ve rüyet-i cemâline müşerref etmek ve ondaki hâlet-i kudsiyeyi başkasına sirayet ettirmek için, kelâmıyla taltif edip fermanıyla tavzif etmektir."

"DÖRDÜNCÜ MEYVE: Rüyet-i cemâlullah meyvesini kendi aldığı gibi, o meyvenin her mü'mine dahi mümkün olduğunu cin ve inse hediye getirmiştir ki, o meyve ne derece leziz ve hoş ve güzel bir meyve olduğunu bununla kıyas edebilirsin: Yani, her kalb sahibi bir insan, zîcemal, zîkemal, zîihسان bir zâtı sever. Ve o sevmek dahi, cemal ve

kemal ve ihsanın derecâtına nisbeten tezayüd eder, perestiş derecesine gelir; canını feda eder derecede muhabbet bağlar. Yalnız bir defa görmesine, dünyasını feda etmek derecesine çıkar. Halbuki, bütün mevcudattaki cemal ve kemal ve ihsan, Onun cemal ve kemal ve ihsanına nisbeten, küçük birkaç lemeâtın güneşe nisbeti gibi de olmaz. Demek, nihayetsiz bir muhabbete lââyık ve nihayetsiz rüyete ve nihayetsiz bir iştiyaka elyak bir Zât-ı Zülcelâli ve'l-Kemâlin saadet-i ebediyede rüyetine muvaffak olması ne kadar saadet-âver ve medar-ı sürur ve hoş ve güzel bir meyve olduğunu, insan isen anlarsın."(1)

"Hem meselâ, **وَنُجْلِفُمُ الْمُهْدَكَيْنِ** da bir sükût var, bir ıtlak var. Neye zafer bulacaklarını tayin etmemiş, tâ herkes istediğini içinde bulabilsin. Sözü az söyler, tâ uzun olsun. Çünkü, bir kısım muhatabın maksadı ateşten kurtulmaktır. Bir kısmı yalnız Cenneti düşünür. Bir kısım, saadet-i ebediyeyi arzu eder. Bir kısım, yalnız rıza-i İlâhîyi rica eder. Bir kısım, rüyet-i İlâhiyeyi gaye-i emel bilir. Ve hâkezâ, bunun gibi pek çok yerlerde, Kur'ân sözü mutlak bırakır, tâ âmm olsun. Hazfeder, tâ çok mânâları ifade etsin. Kısa keser, tâ herkesin hissesi bulunsun. İşte, **وَنُجْلِفُمُ** der, neye felâh bulacaklarını tayin etmiyor. Güya o sükûtla der: *'Ey Müslümanlar, müjde size! Ey müttakî, sen Cehennemden felâh bulursun. Ey salih, sen Cennete felâh bulursun. Ey ârif, sen rıza-i İlâhîye nail olursun. Ey âşık, sen rüyete mazhar olursun.'* Ve hâkezâ..."(2)

"Yani, muhabbet-i İlâhiyenin tecellîsinde ve o şarâb-ı muhabbetten, herkes istidadına göre mesttir. Malûmdur ki, her kalb, kendine ihsan edeni sever ve hakikî kemâle muhabbet eder ve ulvî cemâle meftun olur. Kendiyle beraber sevdiği ve şefkat ettiği zatlara dahi ihsan edeni daha pek çok sever. Acaba, sabıkan beyan ettiğimiz gibi, herbir isminde binler ihsan defineleri bulunan ve bütün sevdiklerimizi ihsânâtıyla mes'ud eden ve binler kemâlâtın menbaı olan ve binler tabakat-ı cemâlin medarı olan bin bir esmâsının müsemması olan Cemîl-i Zülcelâl, Mahbub-u Zülkemal ne derece aşk ve muhabbete lââyık olduğu ve bütün kâinat Onun muhabbetiyle mest ve sergerdan olmasının şayeste bulunduğu anlaşılabilir mi?"

"İşte Őu sırdandır ki, Vedûd ismine mazhar bir kısım evliya, 'Cenneti istemiyoruz. Bir lem'a-i muhabbet-i İlâhiye ebeden bize kâfidir.' demişler."

"Hem ondandır ki, hadiste geldiği gibi, 'Cennette bir dakika rüyet-i cemâl-i İlâhî, bütün Cennet lezâizine fâiktir.' "(3)

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz](#)

(2) bk. [a.g.e., Yirmi Beşinci Söz](#)

(3) bk. [a.g.e., Otuz İkinci Söz, İkinci Mevkif.](#)